

Zespół Szkół Nr 1 im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Myszkowie
Lista tematów prezentacji na ustny egzamin z języka polskiego
w roku szkolnym 2011/2012

Literatura

- 1) Motyw prometejski w literaturze różnych epok. Omów zagadnienie na wybranych przykładach literackich.
- 2) Jednostka wobec ideałów. Rozwiń temat, odwołując się do dzieł literatury XIX i XX wieku.
- 3) Dekalog jako inspiracja, jego kontynuacje i przetworzenia w literaturze różnych epok. Przedstaw problem w oparciu o wybrane utwory.
- 4) „Wyjść cało z życiem to jeszcze nie wszystko” – przedstaw swoje rozważania na temat świata i człowieka w odniesieniu do współczesnej literatury polskiej.
- 5) Polemiki, spory, prowokacje – starcia pokoleniowe w literaturze. Omów problem na przykładzie wybranych utworów.
- 6) Spadkobiercy poezji Jana Kochanowskiego w późniejszych epokach literackich. Odwołaj się do wybranych przykładów, interpretując odpowiednie dla tematu teksty.
- 7) Władza i jej wpływ na postępowanie i osobowość człowieka. Rozważ problem, analizując kreacje wybranych bohaterów literackich.
- 8) Literatura kobieca. Rozważ problem na przykładach tekstów dwudziestowiecznej poezji i prozy.
- 9) Historia jako temat i jako pretekst w polskiej epice XIX wieku. Przeanalizuj wybrane utwory.
- 10) Praca jako dobrodziejstwo i przekleństwo człowieka. Omów zagadnienie na przykładach wybranych utworów literackich.
- 11) Obrazy rodzeństwa w literaturze polskiej i obcej. Omów temat na wybranych przykładach.
- 12) Wizerunek Arkadii i literackie portrety ludzi szczęśliwych w poznanych utworach literatury polskiej i obcej. Przedstaw zagadnienie, powołując się na różne koncepcje filozoficzne.
- 13) Słynni dowódcy na kartach literatury. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach literackich.
- 14) Dokumentaryzm i paraboliczność – dwa sposoby prezentacji świata. Omów zagadnienie na przykładach prozy współczesnej.
- 15) Literackie obrazy zdrady, skruchy i przebaczenia. Przedstaw temat na wybranych przykładach literackich.
- 16) Śmiech skuteczną bronią w walce ze złem społecznym. Omów problem na przykładzie wybranych utworów różnych epok.
- 17) Między obowiązkiem walki ze złem a pokusą urody życia... Odwołując się do wybranych tekstów literackich, przedstaw rozważania o bohaterach literackich dokonujących trudnego wyboru postawy życiowej.

- 18) Podróż jako metafora dojrzewania. Omów problem, odwołując się do wybranych przykładów.
- 19) Odwaga i tchórzostwo. Odwołując się do literatury scharakteryzuj skrajne postawy bohaterów oraz przedstaw konsekwencje przyjęcia prezentowanych postaw.
- 20) Obrazy miasta jako przestrzeni życiowej. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł literackich.
- 21) Jak twórcy różnych epok przedstawiali związki człowieka z przyrodą? Omów temat, odwołując się do dzieł literackich XIX – XXI wieku.
- 22) Rzeczpospolita jako dobro wspólne. Przedstaw ten mit myślenia w literaturze XIX i XX wieku na przykładzie wybranych utworów.
- 23) Literackie interpretacje mitów antycznych. Omów temat w oparciu o wybrane przykłady dzieł pisarzy XX wieku.
- 24) Różne ujęcia motywu młodości. Rozwiń temat, odwołując się do dzieł XIX i XX wieku.
- 25) Utajona potęga obrzędów w literaturze. Rozważ temat, odwołując się do wybranych przykładów dzieł pisarzy polskich.
- 26) Najpiękniejsza pieśń na cześć życia to ... Rozwiń temat w oparciu o dowolnie wybrane przykłady dzieł literackich.
- 27) Wielkie karty naszej historii utrwalone w różnych formach zapisu literackiego (np. kronika, epos, pieśń patriotyczna, itp.) Zanalizuj różne gatunki na wybranych przykładach literackich.
- 28) Motywy religijne w literaturze i ich artystyczne ukształtowanie. Omów temat w oparciu o wybrane utwory literackie.
- 29) Bunt i pokora jako przykłady zachowań człowieka wobec Boga. Przedstaw postawy i ich konsekwencje na przykładzie wybranych utworów literackich.
- 30) Niezawinione cierpienie i różne próby jego uzasadnienia. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
- 31) Obraz Polaka w satyrze i karykaturze literackiej. Przedstaw sposoby kreowania portretów i funkcje przywołanych kreacji na wybranych przykładach.
- 32) Motywy rustykalne i sposoby ich prezentowania w literaturze. Omów zagadnienie na wybranych przykładach tekstów z różnych epok.
- 33) Być albo mieć jako alternatywa, przed którą stają bohaterowie literaccy. Przedstaw i oceń dokonywane przez nich wybory w odniesieniu do wybranych dzieł z różnych epok.
- 34) Opozycja miasto – wieś w literaturze. Przedstaw problem na podstawie analizy wybranych przykładów.
- 35) Przyjaźń jako temat literacki. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
- 36) Motywy Maryjne i ich artystyczne ukształtowanie na przykładzie tekstów literackich, ikonografii i muzyki wybranej epoki.
- 37) Różne sposoby funkcjonowania tradycji romantycznej w literaturze następnych epok. Realizując temat, odwołaj się do wybranych tekstów literackich.
- 38) Świat mieszczański i ziemiański w literaturze pozytywizmu i XX-lecia międzywojennego. Omów temat na wybranych przykładach.

- 39) Nieśmiertelność etosu rycerskiego. Rozważ zagadnienie w odniesieniu do wybranych utworów literackich.
- 40) Portrety Żydów polskich w literaturze XIX i XX wieku. Przedstaw różnorodność kreacji postaci w wybranych utworach.
- 41) Etos pracy w literaturze polskiej – postawa wobec świata i koncepcja ocalenia narodu. Rozwiń temat w oparciu o wybrane dzieła.
- 42) Psychologia zbrodniarza. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych dzieł literackich.
- 43) Omów mechanizmy działania systemu totalitarnego na wybranych przykładach literatury polskiej i obcej.
- 44) Topos śmierci heroicznej w literaturze. Przedstaw jego źródła i udowodnij popularność w epoce romantyzmu i literaturze współczesnej.
- 45) Literackie lekcje dla sprawujących władzę. Omów problem na wybranych przykładach z różnych epok.
- 46) Idealiści i marzyciele w literaturze polskiej i obcej. Scharakteryzuj sposób kreowania takich bohaterów w utworach różnych epok.
- 47) Realizm i deformacja – różne sposoby przedstawiania świata w literaturze. Posługując się wybranymi przykładami, omów, czemu służą tak odmienne metody twórcze.
- 48) Tragizm jako klucz do interpretacji postaw bohaterów. Omów różne ujęcia postawy tragicznej, odwołując się do wybranych utworów.
- 49) Literatura jako narzędzie walki z nietolerancją. Omów temat, odwołując się do wybranych tekstów literatury różnych epok.
- 50) Buntownik i jego różne literackie wcielenia. Rozwiń temat na wybranych przykładach.
- 51) Motyw marzenia o Raju i szczęściu w literaturze. Omów jego funkcje w literaturze polskiej i obcej, wykorzystując wybrane utwory.
- 52) Myśl zniewolona – kontrola absolutna w systemie totalitarnym. Omów problem w oparciu o wybrane dzieła literackie XX wieku.
- 53) Zaprezentuj wizję Boga w literaturze na wybranych przykładach z różnych epok.
- 54) Wolność a powinność. Przedstaw problem, wykorzystując dzieła literackie różnych epok.
- 55) Realizm czy fantastyka? Która z tych koncepcji daje większe możliwości zrozumienia świata? Uzasadnij swoje stanowisko, odwołując się do wybranych utworów literackich i własnych przemyśleń.
- 56) Człowiek pod władzą despotyzmu. Analizując wybrane utwory, przedstaw i porównaj doświadczenia oraz postawy różnych bohaterów literackich.
- 57) Tradycja poezji tyrtejskiej i jej funkcjonowanie w utworach literackich. Omów problem na wybranych przykładach.
- 58) Ołśnienie dziełem. Omawiając problem, wykorzystaj przykłady postaw bohaterów literackich różnych epok.
- 59) Motyw winy i kary w literaturze. Omów na wybranych przykładach różne jego ujęcia.

- 60) Różne sposoby wyrażania motywu miłości w literaturze. Omów problem, odwołując się do wybranych dzieł z różnych epok.
- 61) Motywy oniryczne w literaturze i ich różnorodne sposoby wykorzystania. Przedstaw problem w odniesieniu do wybranych utworów.
- 62) Inspiracje biblijne w literaturze polskiej i obcej. Scharakteryzuj je w oparciu o analizę wybranych dzieł literackich różnych epok.
- 63) Motywy antyczne w literaturze. Omów problem w odniesieniu do wybranych dzieł późniejszych epok.
- 64) Różne sposoby ujmowania pejzażu w dziełach literackich. Omów problem, wykorzystując dowolnie wybrane utwory.
- 65) Zinterpretuj zjawisko uprzedmiotowienia człowieka, odwołując się do przykładów z literatury XX wieku.
- 66) Błaski i cienie kariery, awansu społecznego, sukcesu życiowego. Dokonaj oceny drogi życiowej wybranych bohaterów literatury.
- 67) Motyw samotności i jego funkcje. Omów problem, odwołując się do różnych utworów literackich.
- 68) Przedstaw bliskie Ci wzorce moralne proponowane przez literaturę. Realizując temat, odwołaj się do wybranych dzieł literackich dwu epok.
- 69) Wierność samemu sobie i zdrada w decyzjach moralnych bohaterów literackich. Rozważ rozterki wewnętrzne postaci z różnych epok.
- 70) Wielkie przygody bohaterów literackich. Do przedstawienia żywotności tego tematu wykorzystaj dzieła literackie dowolnie wybranych epok

Język

- 1) Regionalizmy czy błędy językowe. Omów charakterystyczne cechy języka mieszkańców Myszkowa.
- 2) Współczesna ekspansja języka angielskiego. Zbadaj przyczyny, zanalizuj słownictwo (na przykład słownictwo kulinarne, muzyka polska, nazwy firm i spółek).
- 3) Omów tendencje rozwojowe współczesnej polszczyzny, odwołując się do języka prasy.
- 4) Omów zjawisko mody językowej na wybranych przykładach.
- 5) Schematy językowe w tekstach masowego przekazu. Oceń ich formę zarówno w odmianie pisanej, jak i w odmianie mówionej.
- 6) Dokonaj analizy nagłówków prasowych pod kątem ich wpływu na codzienną polszczyznę.
- 7) Przedstaw i omów najpopularniejsze błędy językowe popełniane przez Polaków.
- 8) Scharakteryzuj język wybranych bohaterów literackich. Uwzględnij cechy ujawniające ich przynależność środowiskową i charakter.
- 9) Scharakteryzuj język prasy młodzieżowej. Dokonaj oceny jego poprawności.

- 10) Wykorzystanie językowych środków ekspresji w tekstach wybranego zespołu rockowego. Zanalizuj odpowiednie przykłady.
- 11) Wyjaśnij, na czym polega wpływ życia społecznego na język. Zanalizuj przygotowany materiał językowy.
- 12) Przemówienie jako przykład stylu retorycznego. Omów temat z uwzględnieniem środków składniowych, fonetycznych, frazeologicznych (i innych).
- 13) Twoje niepokoje o współczesną polszczyznę. Omów temat ze zwróceniem uwagi na słownictwo, fleksję, składnię, itd.
- 14) Przysłowia jako frazeologizmy- analiza językowa i stylistyczna przysłów polskich.
- 15) Komizm słowny i sposoby jego realizacji w wybranych utworach różnych autorów i epok.
- 16) Funkcje gwary w tekstach literackich. Omów na przykładzie pisarstwa XIX i XX wieku.
- 17) Scharakteryzuj różne typy stylizacji językowej i ich funkcje na przykładzie literatury współczesnej.
- 18) Funkcje stylizacji modlitewnych w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
- 19) Etykieta językowa różnych czasów i środowisk. Zanalizuj wybrane przykłady literackie (i inne).
- 20) Równoważniki zdania w tekście poetyckim oraz elipsa orzeczeń jako typowe zjawisko awangardowej poezji XX wieku. Omów problem na przykładzie wybranych wierszy współczesnych.
- 21) Język prasy. Omów różne przykłady stylu publicystycznego (na konkretnych przykładach).
- 22) Perswazyjne funkcje języka na przykładach tekstów propagandowych. Analiza przykładów.
- 23) Błędy językowe w wybranych tekstach publicystycznych a norma współczesnej polszczyzny. Dokonaj analizy zgromadzonego materiału językowego.
- 24) Modne słowa, modne zwroty, czyli o porozumiewaniu się pokoleń. Omów temat na wybranych przykładach.
- 25) Odmiana pisana i mówiona współczesnej polszczyzny. Dokonaj charakterystyki porównawczej na wybranych przykładach.
- 26) Język Twoich rówieśników. Zanalizuj zgromadzony materiał źródłowy.
- 27) Frazeologia dziennikarstwa sportowego. Omów na przykładach.
- 28) Indywidualizacja języka bohaterów literackich precyzyjnym narzędziem w odmalowaniu ich charakteru. Uzasadnij powyższy sąd na wybranych przykładach.
- 29) Zanalizuj język epistolografii na wybranych przykładach z różnych epok.
- 30) Język w służbie państwa totalitarnego. Omów problem na przykładach wybranych tekstów publicystycznych i literackich.
- 31) Język dziennikarzy i komentatorów sportowych. Omów na wybranych przykładach.

- 32) Zanalizuj błędy językowe występujące w prasie, posługując się przykładami w obrębie zgromadzonego przez siebie materiału.
- 33) Analizując zgromadzony materiał językowy, scharakteryzuj zapożyczenia we współczesnym języku polskim. Oceń ich celowość.
- 34) Magiczne funkcjonowanie imion. Przedstaw temat na wybranych przykładach.
- 35) Językowe środki kształtowania wypowiedzi bohatera powieści historycznej. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
- 36) Neologizmy, ich funkcjonowanie i pochodzenie. Omów problem ze zwróceniem uwagi na utwory poetyckie różnych epok.
- 37) Błąd językowy jako źródło komizmu. Omów temat na podstawie samodzielnie zebranego materiału językowego.
- 38) Sposoby bogacenia słownictwa. Omów temat na wybranych przykładach.
- 39) Język i styl dzieł literackich XIX i XX wieku. Omów temat w odniesieniu do wybranych tekstów różnych epok.
- 40) Język wiecznie żywy. Omów zmiany we współczesnej polszczyźnie na podstawie zebranego materiału językowego.

Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki

- 1) Miłość jako temat literacki i filmowy. Przedstaw temat na wybranych przykładach.
- 2) Inspiracje muzyczne w twórczości wybranego poety polskiego. Rozwiń zagadnienie w świetle wybranych dzieł literackich i muzycznych.
- 3) Świat wartości człowieka w literaturze, malarstwie, filozofii i/lub muzyce wybranej epoki literackiej. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
- 4) Asceza i zabawa – dwie wizje rzeczywistości. Omów zagadnienie na podstawie tekstów literackich i innych dzieł sztuki.
- 5) Motyw wsi w literaturze i malarstwie. Przedstaw jego funkcjonowanie na podstawie wybranych dzieł.
- 6) Wielkie bitwy w literaturze pięknej i malarstwie. Wskaż podobieństwa i różnice w ujęciu tego problemu na przykładzie celowo dobranych dzieł wymienionych sztuk.
- 7) Konwencje realistyczne w literaturze i sztukach plastycznych. Omów temat na wybranych przykładach.
- 8) Pejzaż w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Dokonaj analizy wybranych dzieł.
- 9) „Prawdziwa sztuka jest zawsze współczesna” – słowa F. Dostojewskiego uczyn mottem rozważań o ponadczasowej wartości literatury, malarstwa i architektury. Odwołaj się do wybranych przykładów.
- 10) Motyw pożegnań w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Omów na przykładzie wybranych dzieł literackich i innych (np. filmowych, teatralnych, malarskich).
- 11) Topos ogrodu. Omów sposoby jego przedstawiania w wybranych dziełach literackich i plastycznych.

- 12) Mówi się, że sztuka wzbogaca człowieka. Rozważ problem, nawiązując do wybranych dzieł literackich i innych.
- 13) Transpozycja wybranego mitu w sztuce. Omów temat na wybranych przykładach z uwzględnieniem literatury i innych sztuk.
- 14) Rola brzydoty w literaturze i malarstwie. Omów zagadnienie z wykorzystaniem wybranych przykładów literackich i innych.
- 15) Sceniczne interpretacje dramatów romantycznych. Zanalizuj wybrane spektakle teatralne.
- 16) Artystyczne ujęcie humoru i dowcipu. Omów temat z uwzględnieniem dzieł literackich oraz odnoszących się do innych dziedzin sztuki (np. filmu, teatru, kabaretu).
- 17) Czy wybicie się ponad przeciętność kosztuje? Udzielając odpowiedzi, odwołaj się do wybranych dzieł literackich i innych.
- 18) Motyw biesiady w literaturze, piosence i filmie. Porównaj sposoby funkcjonowania.
- 19) Literackie i filmowe kreacje „nauczyciela i mistrza”. Przedstaw problem, wykorzystując dzieła kultury różnych epok.
- 20) Słynne wcielenia zacości. Realizując temat, wykorzystaj przykłady postaw bohaterów występujących w literaturze i innych dziedzinach sztuki.
- 21) Śmiech, refleksja, świata opisanie ... Czego od literatury i sztuki oczekuje współczesny odbiorca? W odpowiedzi posłuż się omówieniem wybranych tekstów z zakresu literatury i innych dziedzin sztuki.
- 22) Wizja historii Polski w literaturze i innych sztukach. Omów na wybranych przykładach.
- 23) Symbolika stroju. Omów problem, analizując wybrane dzieła z zakresu literatury i innych dziedzin sztuki (np. malarstwa, filmu, teatru).
- 24) Artysta jako prowokator. Omów problem, przywołując wybrane przykłady z zakresu literatury i innych sztuk.
- 25) Związki literatury z malarstwem w utworach Młodej Polski i XX-lecia międzywojennego. Przedstaw na wybranych przykładach.
- 26) Portret artysty w literaturze i sztuce. Porównaj kreacje, odwołując się do wybranych przykładów.
- 27) Motywy biblijne jako inspiracja dla twórców literatury i innych sztuk w różnych epokach literackich. Rozwiń temat w odniesieniu do wybranych przez Ciebie przykładów. Zwróć uwagę na ponadczasowość zagadnienia.
- 28) Dekadentyzm – postawa i prąd artystyczny oraz jego odbicie w literaturze i sztuce. Przedstaw problem na wybranych przykładach.
- 29) Temat jesieni w literaturze i sztuce. Zaprezentuj jej różne ujęcia.
- 30) Motyw tańca i jego artystyczne ukształtowanie. Przedstaw problem, wykorzystując dzieła literackie i malarskie.
- 31) Motyw wiosny i sposoby jego ujmowania w literaturze, malarstwie i muzyce schyłku XIX wieku. Omów topos, odnosząc się do wybranych dzieł.
- 32) Portret Sarmaty w literaturze i malarstwie. Przedstaw zagadnienie na podstawie wybranych dzieł literackich i plastycznych.

- 33) Obrazy żywiołów i ich funkcje. Omów problem, odwołując się do wybranych przykładów literackich i malarskich romantyzmu.
- 34) Kicz w kulturze, czyli o imitacji sztuki wysokiej. Zaprezentuj temat na wybranych przykładach dzieł kultury.
- 35) Wiara źródłem potęgi duchowej człowieka. Omów problem, przywołując wybrane przykłady z literatury i innych dziedzin sztuki.
- 36) Morze jako temat literacki i malarski. Przedstaw motyw, odwołując się do wybranych przykładów.
- 37) Artystyczne ujęcie macierzyństwa w literaturze i sztuce. Realizując temat, wykorzystaj przykłady dowolnie wybranych dzieł kultury.
- 38) Kobieta w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Omów sposoby kreowania motywu w dziełach literackich i plastycznych.
- 39) Literatura i muzyka. Omów na wybranych przykładach zależności między tymi dziedzinami sztuki.
- 40) Model rodziny w literaturze i serialach telewizyjnych. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
- 41) Omów cechy estetyki barokowej na podstawie wybranych dzieł literackich i plastycznych tej epoki.
- 42) Eros i Tanatos – motyw miłości i śmierci w tekstach kultury. Przedstaw na wybranych przykładach.
- 43) Świat przyrody w dziełach literackich i malarskich epoki romantyzmu i pozytywizmu. Przedstaw temat na wybranych przykładach.
- 44) Różne sposoby ukazywania piękna ludzkiego ciała. Omów problem, odwołując się do literatury i malarstwa.
- 45) Kraków i jego obecność w literaturze, malarstwie i innych dziedzinach sztuki. Zaprezentuj temat na wybranych przykładach.
- 46) Utwory komediowe i ich filmowe adaptacje. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.